

HÁSKÓLI ÍSLANDS

Hugvísindasvið

Kim Larsen

En af de få, som der er mange af

Ritgerð til B.A.-prófs

Oddbjörg Ragnarsdóttir

Maí 2012

Háskóli Íslands

Hugvísindasvið

Danska

Kim Larsen

En af de få, som der er mange af

Ritgerð til B.A.-prófs

Oddbjörg Ragnarsdóttir

Kt: 031059-2599

Leiðbeinandi: Þórhildur Oddsdóttir

Maí 2012

Ágrip

Ég hef í hartnær 30 ár haft ákaflega mikinn áhuga á tónlist Kim Larsens og einnig persónunni sjálfri, eftir því sem ég hlustaði meira á tónlistina. Þegar ég síðan fór að skilja dönsku betur, fór ég að hlusta eftir textunum og þá opnaðist fyrir mér nýr heimur, heimur skáldsins.

Í gegnum árin hefur ekki verið skrifað mikið um hans persónulegu hagi, hann hefur náð að halda þeim út af fyrir sig. Auðvitað hefur hann borið á góma í fjölmiðlum, þegar hann hefur gefið út nýja plötu, eða þegar hann hefur látið skoðun sína í ljós á opinberum vettvangi, sem hann er ekkert feiminn við, þó hann sé í eðli sínu feiminn, eins og fram kemur í ævisögunum, sem komið hafa út á síðustu árum. Sú fyrri kom fyrst út árið 2002 og ber hún nafnið *Larsen*, eftir Peder Bundgaard. Þegar ég íhugaði að skrifa BA ritgerð um Larsen, fór ég að lesa bókina og áhuginn jókst. Þegar önnur ævisaga bættist við haustið 2011, *Solisten, historien om Kim Larsen*, eftir Jakob D. Lund og Peter Rewers, þá var ekki aftur snúið. Með hliðsjón af ævisögunum, ígundun á því hvernig hann speglar danskt samfélag og hvað það er sem hefur gert hann svona vinsælan, hélt ég áfram og skoðaði örlítið þróun dansks samfélags síðustu 50 – 70 árin. Fyrir utan að lýsa því hvernig ég sé hann, kem ég inn á feril hans og bakgrunn, samfélagið og menninguna, persónuleikann, textana og textasmíðarnar. Hvernig og hvort hann er hinn alþýðlegi maður, sem kemur til dyranna eins og hann er klæddur.

Resumé

Jeg har i godt 30 år haft stor interesse for Kim Larsens musik og også hans person, eftersom jeg lyttede mere til musikken. Da jeg hen ad vejen begyndte at forstå og studere det danske sprog, begyndte jeg at lytte mere efter teksterne. Og det var på det tidspunkt at jeg opdagede en ny verden, digterens verden.

I gennem årene har der ikke været skrevet særlig meget om hans personlige forhold, dem har han kunnet holde for sig selv. Pressen har selvfølgelig holdt øje med ham af og til, når han har udgivet et album, eller når han har sagt sin mening offentligt, som han gerne gør, selv om han er en blufærdig person helt privat. Dette kommer netop frem i hans biografier, som er udkommet i de sidste år. Den første udkom i 2002, nemlig *Larsen*, af Peder Bundgaard. Da jeg overvejede at skrive en bacheloropgave om Larsen, begyndte jeg at læse bogen og blev øjeblikkelig interesseret. Da biografi nr. 2 udkom i efteråret 2011, *Solisten, historien om Kim Larsen*, af Jakob D. Lund og Peter Rewers, var der ingen vej tilbage. Med hensyn til de to biografier, overvejelser om hvordan han afspejler det danske samfund og hvad det er som har gjort ham så populær, som det er tilfældet, blev jeg ved og studerede lidt omkring udviklingen i det danske samfund i de sidste 50 – 70 år. Foruden at beskrive hvordan Larsen er i mine øjne, kommer jeg ind på hans karriere, baggrund, samfund og kultur, hans karakter, tekster og forfatterskab. Hvordan og hvorfor han er den folkelige mand, som kommer til døren som han er klædt?

Indholdsfortegnelse

Ágrip	3
Resumé.....	4
Indholdsfortegnelse.....	5
Forord.....	6
1. Hvem er Larsen?	7
2. Larsen i mine øjne.....	9
3. Larsens baggrund	10
4. Larsen, samfund, kultur og politik.....	12
5. Larsens karriere.....	15
6. Larsen og karakteren, holdninger og livsfilosofi	20
7. Larsen og kulturen	23
8. Larsen og teksterne/melodierne	24
9. Larsen og populariteten.....	33
Konklusion.....	34
Litteraturliste.....	36

Forord

At skrive en opgave om Kim Larsen er måske ikke noget man burde gøre frivilligt. Men at skrive en BA- opgave om emnet er så muligvis som at smide en tændstik på ilden uden at tage gas på nogen. Det er fuldkommen alvor og det kræver sådan nøjagtighed og undersøgelse som hvilket som helst andet emne man kunne tænke sig. En nøjagtighed à la Larsen selv; han stopper ikke før arbejdet er fuldført, der er ikke nødvendigvis fyraften klokken 16:00, hvis ikke den sidste tone eller brik er på plads.

Grunden til at jeg har valgt netop det her emne er den store interesse og begejstring jeg har for Kim Larsen og hans kunst, det han producerer og det han står for; altså hans livsfilosofi, hvis man med sikkerhed kan vide noget om den. Man kan kun vide hvad der er blevet skrevet om hans liv igennem tiden, medmindre man har været heldig nok til selv at møde ham, som selvfølgelig og desværre ikke er tilfældet. Derfor vil jeg kun skrive om det der allerede er drøftet andre steder, men måske og forhåbenligt på en anden måde, fordi det kun ville være kedeligt med for mange gentagelser, selv om de også er nødvendige for at fremhæve at man fortæller en rigtig historie.

Lige siden jeg først hørte en melodi han fremførte, som så vidt jeg husker, var: „Hvad gør vi nu lille du“, har jeg kun haft lyst til at høre mere og vide mere. Først kommer melodien, derefter begynder man at lægge mærke til teksterne. Jeg skulle selvfølgelig lære mig noget dansk for at forstå hans tekster. En del lærte jeg da jeg boede som en islænding i Danmark i nogle år for mange år siden. Mere endnu mere efter jeg begyndte på mit danskstudie på Islands Universitet for tre år siden. Derfor vil jeg undersøge hvorfor han er blevet så populær, hvorfor han er blevet kaldt for Danmarks hverdagshelt.

1. Hvem er Larsen?

1.1.

Hvad er det egentlig som gør, at man vil høre mere, vide mere? Hvorfor er han nået så langt i sin karriere som det er tilfældet? Hvorfor bliver han af mange kaldt for „Danmarks Hverdagshelt“ og „Nationalskjald“? Det vil jeg prøve at finde svar på i opgaven, om muligt, men først skal der defineres hvad en *Hverdagshelt* er, men hvordan definerer man fænomenet? Selve ordet *hverdagshelt*, som er sammensat af to ord, nemlig *hverdag* og *helt*, men det findes ikke sammensat i ordbogen. Ordet *hverdag*, betyder en almindelig dag, hver eneste dag og *helt*, er en modig person; en der tør noget. Ifølge den Store Danske ordbog på nettet: Et menneske der gør så store gerninger fx i krig, at han får særlig status som en person, en der befinder sig imellem et guddommeligt og et menneskeligt plan (Den Store Danske, 2012). Vidende det kan man udlægge betydningen af ordet *hverdagshelt* nogen der er modig eller viser særlig mod i hverdagens tilværelse/dagligdag. Så mange var ordene. Hverdagens helt forlanger ingen løn, takken som helten får, er hans/hendes løn, hvis takken kommer, for det gør den desværre ikke altid. Det er nemlig takken det hele drejer sig om hos helten, at indse at hun eller han har gjort sig gældende (Eising, 2010). Den tak Kim Larsen modtager for sine gerninger, er at publikum køber hans musik, de kommer til hans koncerter og de synger med på melodierne. Han gør den lille tjeneste at optræde og synge, han udgiver sin musik og opnår en stor tak fra publikum når de nynner med på melodien eller køber hans albummer. Et idol er nogen man ser op til uden at man behøver at kende personen. Så man kan nemt have Kim Larsen som sit idol, man behøver jo ikke at kende ham. Men han har også givet sig ud for kun at være en *spillemand*. Hvis man definerer det lidt nærmere så er en *spillemand*, ifølge Wikipedia er en spillemand i den europæiske middelalder, forskellige optrædende personer og meget ofte færende folk, der stod udenfor samfundet. Efter 1600-tallet brugte man gerne dette ord om de socialt laverestående og ikke professionelle musikere som ofte var enten vandrende på landevejen eller fastboende spillemænd. I 1800-tallet var der de romantiske digtere og i 1900-tallet var der tale om et udtryk for et ideal om ukompliceret, folkeligt musiceren. De vandrede ikke længere ude, de spillede privat inde hos folk, eller for publikum til fester. Musikken var først og fremmest folkelig instrumental fest- og danse musik. De typiske instrumenter var, fedel, violin, sækkepibe, obo, klarinet, fløjte,

tromme, harmonika og guitar. Fedel, eller fidle er fællesbetegnelse for strengeinstrumenter og er desuden navnet på en bestemt strengeinstrumenttype fra middelalderen, som violinen udvikles fra (Den Store Danske, 2012). I Danmark kendes denne form for musik tilbage til 1760. Efter 1.verdenskrig, omkring 1930 kommer den amerikanske indflydelse med indførslen af amerikanske danseformer- tango og foxtrot. Eftersom årene gik, kom der nye interesser, folkemusikbølgen kom i 1970'erne og der opatåd fornyet interesse for danske og nordiske spillemandstraditioner. Spillemandsmusikken er dansemusik og er blandt andet med bevidst støjfyldt klang, stor lydstyrke og robusthed og på den måde var den anderledes end bykulturens dannede musik (Den Store Danske 2012). Mon ikke spillemandens natur er en del af Kim Larsens kulturarv, det er i hvert fald en kendsgerning som er værd at spekulere videre på.

1.2.

Larsen har også haft en hel del med rock and roll at gøre. Både (eller måske mest) i hans Gasolin- periode. Ifølge Wikipedia er rock and roll en betegnelse for en musikalsk stil som har amerikansk oprindelse. Denne musikalske stil blev særlig populær blandt unge mennesker (som Kim Larsen var dengang), rundt i verden i midten og slutningen af 1950'erne. Selvfølgelig kan det ikke undgås at nævne selve kongen, Elvis Presley, men i hælene af ham kom også Jerry J. Lewis, Chuck Berry og ikke mindst Little Richard, som i øvrigt var Larsens store idol, da han blev helt rystet første gang han hørte hans musik, som om han blev ramt af lynet. Bill Hayley kan også nævnes og Buddy Holly, de er alle sammen rockens fædre, de lagde grunden for dem der kom senere. Man kan godt høre Little Richard-elementer i Larsens værker, han er under en vis indflydelse af den musik; der er liv i den og der er hivende larm og rytme. Selv om der måske ikke er hivende larm i alle hans sange, så er der i hvert fald rytme. Rytmen og takten giver lytteren lysten til at bevæge sig, eller i det mindste at vippe lidt med foden.

I udvidet forstand bruger man også rock and roll som en betegnelse på en populær kultur, en stilart som benytter sig af nogle bestemte symboler. De er fx musik, bestemte frisurer, tøj og nogle genstande som fx biler og møbler som hører med i stilen. Rock and roll forstås at være en form af ungdomskultur, som var lavet for de store barnegrupper/årgange der blev født i årene efter anden verdenskrig; i efterkrigsårene. Selve udtrykket rock og roll

siges dog oprindeligt at have været brugt om samleje. Alan Freed er manden man mener at have gjort det populært; altså udtrykket rock and roll og det blev brugt til at betegne rytme og blues- populær musik fra 1940-1950-tallet og blev brugt om det amerikanske publikum og oftest fremført af afroamerikanske artister. Musikken havde tidligere været betegnet som ret og slet racemusik. Betegnelsen blev så taget i brug i markedsførende og branchebetegnet sammenhæng omkring 1954. Fra den tid begyndte så pladebranchen at markedsføre musikken på markedet til et publikum som for det meste bestod af hvide unge. Bill Haley var den, der først fik en succes med rock and roll i teksten "*Rock around the clock*" fra 1954. Det definitive gennembrud for musikstilen og begrebet rock and roll fandt sted, kan man godt sige, i 1956 med Elvis Presley's berømmelse (Wikipedia 2012).

2. Larsen i mine øjne

Hvad gør Kim Larsens musik og tekster for mig som lytter og modtager? Hvad er det der gør ham interessant? Jo, jeg begynder at slå takten med foden og får lyst til at danse og synge med på melodien. Jeg føler mig glad, for musikken og sangerne gør mig lykkelig. Man kan måske lytte flere gange til melodien indtil man lige pludselig hører teksten med og opfatter den på den måde den er fremsat af forfatteren. Selv om de måske ikke er komplicerede i deres digtning og opsætning, så er det ikke altid man opfatter hvad de handler om, den første gang man hører den. Man lytter muligvis mere til melodien første gang, og så kommer teksten bagefter, men det kan selvfølgelig være forskelligt fra den ene tekst til den anden, hvordan man har det med sådan noget. Selv siger han at musikken kommer først, og så kommer teksterne derefter. Han siger at der er stor forskel på digt og tekst; teksten må ikke være så "tung" at musikken ikke kan løfte den (Bundgaard, 2010). Hans tekster er ofte enkle og nemme at lære, selve ordene, nogle er mere bemærkelsesværdige end andre, men som regel handler de bare om det de siger en, den første gang man hører dem. Måske ligger der ingenting under overfladen, måske er der noget der ligger skjult, men det kan der være delte meninger om. *Kvinde min*, kan fx handle om en kvinde eller mange forskellige kvinder, den er tidløs, den passer lige så godt til stemningen i 2012, som den har gjort i de 30 år den har levet. Det kommer jeg nærmere ind på senere, i afsnit om tekster.

Men teksterne er først og fremmest tilfredsstillende at lytte til, indholdet er genkendeligt fra det hverdagsagtige liv de fleste kender. De handler om almindelige mennesker der laver almindelige ting, i hvert fald genkendelige ting som at gå en tur i skoven, tænke på en pige (Susan himmelblå), sømand om bord, at familien skal i skoven og ikke mindst om kærlighed. De handler om hverdagens helte, helte som Kim Larsen selv er. Men hvem er han egentlig? Det er der muligvis ikke nogen der rigtig ved med nogen sikkerhed. Undtagen ham selv selvfølgelig.

3. Larsens baggrund

3.1.

Kim Larsen blev født den 23.oktober 1945 på en fødeklinik på Åboulevarden i København. Dermed blev hans personnummer til 231045-0637, som senere viste sig at blive til en titel på en af hans lp plader; nemlig *Personnummerpladen*. Hans fulde navn blev til Kim Melius Flyvholm Larsen, og det var hans far som fik den idé, at han skulle hede Melius til mellemnavn, det er latin og betyder: *Den bedre* (Bundgaard, 2010). Kim voksede op i Sølvgade sammen med moren Eva, Faren Alfred og tre og et halvt år ældre bror Tore. Da Kim var 5 år gammel, blev hans forældre skilt, hans far forlod hjemmet efter moderens ønske for aldrig siden at opsøge eller gense sin familie. Eva flyttede med sine to sønner til en toværelses lejlighed på Mågevej, i nummer 79 på 1.sal t.h. i den del af gaden som blev kaldt for Mågegården (mundtlig kilde i oktober 2011). Mågegården ligger i nordvestkvarteret i København NV, som dengang var nybyggede etageejendomme i et roligt arbejderkvarter. Siden dengang er det gået lidt ned ad bakke i kvarteret og i dag beskrives det som slum (Bundgaard, 2010).

3.2.

Eva var ikke nogen almindelig mor efter 50`ernes målestok. Hun havde ambitioner om at blive skolelærer, gik på aftenseminarium og fuldførte sin uddannelse med fin stil (Bundgaard: 22). Men pengene var små hos en enlig mor i disse tider og hun syede blandt andet selv deres tøj og nogle gange blev hun nødt til at købe på klods. Men Eva var glad for musik og hun

elskede at synge for drengene og læse godnathistorier og hun fortalte også eventyr til dem (Bundgaard, 2010). Den åndelige del var rig, selv om pengene var små. Den egenskab havde Eva arvet fra sin far, Peder Rasmus Olsen, Kims morfar, fordi også han kunne fortælle historier. Det var morfar som gav Kim alle historierne, siger han selv, fordi morfar ret hurtigt opdagede at hans barnebarn Kim var mere end almindeligt lydhor og han fik fortalt ham alle folkeeventyrene, H.C. Andersen, Iliaden, Odysseen og om Gud (Bundgaard, 2010).

3.3.

Da Kim kom i skole på Frederikssundsvej Skole lærte han lynhurtigt at læse og blev en fast gæst på skolebiblioteket, han var en læsehest med en stor appetit og favoritten var Tom Kristensen (Bundgaard, 2010). Men han var også en beundrer af tegneserier, som dengang blev betegnet som et nederdrægtigt, talentløst bras, en modbydelighed og vederstyggelighed. De unge var forholdsvis ligeglade, de kunne godt lide tegneserier og der var Kim ingen undtagelse. I dag er de som bekendt betegnet som en form for kunststart. En af disse figurer som var populære den gang, var *Kjukken*, som Helge Hall havde skabt i 30'erne og gik i bladet *Fritiden*. Senere blev den jo til et navn på Larsens rock-band, som bekendt (Bundgaard, 2010). Men Kim havde også evner i den retning og mens han gik i 3. klasse brugte han stor tid ved tegnebordet. Men det var også radioens tid og Kim havde stor glæde af at lytte til hørespil og oplæste historier fra radioen. Men i radioen var der også musik, den var bare ikke særlig spændende (Bundgaard, 2010). Men musik havde ikke gjort indtryk på Kim på dette tidspunkt, det skete først i 1957, da så han lyset og hørte suset! Han fik sin musikalske vækkelse da han var 12 år gammel. Mærkeligt nok var han mest interesseret i at læse, selv om der var meget musik i hans hjem, hans mor både sang og spillede klaver og morfar spillede violin. Men Kim ville ikke spille noget, han sang ikke kønt og han ville kun læse; læse og skrive. Han skrev endda 2 romaner allerede som en ung dreng, som han dog smed ud da han fik andre interesser (Bundgaard, 2010). Men det var først da han fik lov at høre rock`n roll at han vågnede op helt musikalsk, så at sige. Da hørte han suset og så lyset, han fik nemlig hørt *Little Richard* og efter det var der ingen vej til bage - han blev fanget! Han siger selv at han blev voksen i det øjeblik han hørte *Little Richard* for første gang, han var 12 år dengang det skete. Det var hans første musikalske oplevelse (Bundgaard, 2010). Han fik sin første guitar efter at have plaget sin mor i to år om den. Når han begyndte at

hamre på den glad og lystigt, sange som *Tutti Frutti* og *Great balls of fire*, fortrød Eva bitterligt, men musikken var kommet for at blive hos Kim (Bundgaard, 2010). Han blev student i sommeren 1964 og i efteråret 1964 drog han mod Askov med sin kuffert. Hans mor ville nemlig at han skulle på højskole for at lære at han ingenting vidste, fordi han troede selv at han alting vidste (Bundgaard, 2010). Da han i det sene forår kom fra højskolen skulle han vælge sig en uddannelse og flytte hjemmefra. Trods sin mors forventninger om at han skulle læse historie på Universitetet, besluttede han sig til ”kun” for at blive skolelærer. Han begyndte på Frederiksberg Seminarium i efteråret 1965, på samme tidspunkt og han flyttede ind i Sofiegården. Han koncentrerede sig om sit hovedfag, historie og fik sin lærereksamen i 1968 og blev ansat på Gerbrandskolen på Amager efter sommerferien samme år. Han skulle undervise i dansk, historie og gymnastik. Det var netop på dette tidspunkt at han opdagede at han ikke havde bestilt andet i livet end at gå på skole, næsten konstant og nu gad han det ikke mere (Bundgaard, 2010). Lærerjobbet holdt i 4 måneder, så var det slut, han mente han ikke duede som skolelærer. Han var på det tidspunkt blevet far, havde fået et barn med Mariann, sin første kone og de havde fundet et sted at bo i Rømersgade 23A (Bundgaard, 2010).

4. Larsen, samfund, kultur og politik

4.1.

Når man skal skrive om en person, hvilken som helst person, kan man næsten ikke undgå at skildre det samfund den person er født ind i og spejler sig i. Uden et samfund eksisterer vi ikke som individer og uden kultur eksisterer heller ikke et samfund. Det er, kan man godt sige, almen viden i dag.

I 1945 da Larsen kom til denne verden, var krigen lige slut og det danske samfunds “efterkrigsår” gled ind i nogle rolige år i halvtredserne, men økonomien har så at sige steget lige siden, dog med nogle nedture ind i mellem i kortere perioder. Danmark valgte side i 1949 og gik ind i NATO, fra 1950 voksede levestandarden til det tredobbelte på kun 40 år. Der var fuld beskæftigelse i årene 1958-1973, en vækst på 5 %, og industrien overhalede landbruget. Der var socialdemokratisk regering i Danmark fra 1945-1973, og Larsen blev født ind i et

socialdemokratisk samfund (Søndberg, 1996). Selv om det hverken er skyld eller årsag i denne sammenhæng, så kan man godt sige at det var et godt tidspunkt at komme til verden på, for kun at gøre den endnu bedre, med sin indsats i samfundet, men det kan der selvfølgelig være delte meninger om.

4.2.

Larsen var et barn af sin tid, 50'ernes rolige år og 60'ernes ungdomsoprør. Man kan godt sige at Larsens barndom var en tid med konstante udvidelser. Økonomien var i fremgang på landsplan og verdensplan, Danmark var i en forandring fra et landbrugsland til et industriland. Og det var tilladt at drømme i disse år (Bundgaard, 2010). Kulturrevolutionen i 1970'erne, som kom efter de glade tressere, var medvirkende til at opfattelsen af autoriteter og livsstil, moral og kønsroller forandrede sig voldsomt (Søndberg, 1996). Den såkaldte Marshallhjælp i 1947, da USA hjalp Europa til at sætte skub i det økonomiske og for at bekæmpe kommunismen og dermed knytte Europa nærmere til USA, gjorde også at der kom ind større indflydelse fra USA, ikke mindst i musikken. På scenen kom nemlig Little Richard, Elvis Presley, Chuck Berry blandt andre og som før er omtalte. Musikinteressen, især hos de unge mennesker forandrede sig fra folkemusik til den nye stil; den nye bølge fra USA, nemlig rock og roll. De unge mennesker sugede den til sig som den friske luft, men der var også indgået en forandring i det danske samfund.

4.3.

I 1960 og 1970 forandredes nemlig den almindelige danskers dagligdag. Der blev mere fritid til den almindelige lønmodtager og også til de unge mennesker (Søndberg, 1996). Man kaldte det for studenteroprør, de reaktioner der kom ovenpå de økonomiske, politiske og bevidsthedsmæssige forandringer i 50'erne og op til 1970. I 50'erne manifesterede ungdommen sig i forbindelse med rockkoncerter, i 60'erne blev det til politiske demonstrationer og aktiviteter i forbindelse med blandt andet atomvåben og Vietnam-krigen, som Holbæk-København marchen i påsken 1962 hvor der var 25.000 deltagere (Kühle, 1994). I perioden 1964-72 var der ofte demonstrationer ved den Amerikanske ambassade hvor de unge protesterede imod USA's krigsførelse. De endte ofte i voldsomme sammenstød med politiet. I perioden 1968-70 drejede det sig mere om studenteroprør idet at aktionerne

oftere blev fremført på Universiteter og de højere læreanstalter. Studenteroprøret startede i 1968, kun fire år efter at Larsen fik sin studentereksamen, med protest mod professorvældet og krav af medbestemmelse og mere relevant fagindhold (Kühle, 1994). Rødstrømper debuterede med ligeløns-demonstration og nægtede at betale deres billet i bussen 1970. Fra 1968 var der også tale om "Slumstormer"-aktiviteter, hvor de protesterede i adskillige saneringsrømmede ejendomme. De kulminerede i 1971 med besættelsen af Bådsmadsstræde kaserne på Christianshavn og oprettelse af Fristaden Christiania. De unge flyttede også i kollektiver og deltog i alternative sommerlejre (Kühle, 1994). Andre stiftede familie uden vielsesattest og nogle eksperimenterede med stoffer, eller lod håret vokse og brugte cowboybukser, men de blev den højeste mode for begge køn i den periode. Derfor kan det godt tilføjes at Larsen og de andre medlemmer af Gasolin', fulgte den højeste mode på det tidspunkt. Den danske ungdomskultur var selvfølgelig en del af en international ungdomskultur, da medierne leverede stof om USA's krigsførelse og viste billeder af virkningerne på TV. Det var også medierne der sørgede for udbredelsen af musikken, tøjet og moden og endda demonstrationerne var inspireret af fjernsynets klare billeder fra de forskellige begivenheder fra den fjerne verden. Den generation der voksede op i den periode var af flere grunde markerende. 60'ernes ungdom; teenagere, som var et nyt udtryk dengang, blev tidligere fysisk udviklede end de unge var før i tiden fordi de havde fået bedre ernæring i deres opvækst. De gik også i skole i længere tid og boede også længere hjemme hos forældrene. De var derfor hverken barn eller voksen, ungdomstiden blev forlænget en hel del. De havde også mere købekraft end tidligere generationer. Samfundsudviklingen var en støtte til selvbevidstheden (Kühle, 1994). Samfundet var ved at blive mere højteknologisk og derfor blev uddannelse en eftertragtet kvalifikation; samfundet var præget af vækst og forandring. Det var også blevet "in" at være ung, takket være medierne, så det var måske ikke særlig mærkeligt at der kunne slå gnister mellem generationerne. De unge der var opvokset i efterkrigsperioden, opfattede nemlig de materielle goder som en selvfølge. Hvorimod generationen før, deres forældre, havde oplevet ration og varemangel og forholdsvis små penge (Kühle, 1994). De unge var også i mange tilfælde ved at skaffe sig mere uddannelse end deres forældre nogensinde havde haft. Selv om Larsen selv voksede op som en del af denne generation, som havde nydt af de materielle goder fra deres forældre, så han har

forholdsvis haft sine ben på jorden med hensyn til materiel nydelse, men det bliver skildret bedre i det næste kapitel om karriere.

5. Larsens karriere

5.1.

Larsens karriere startede allerede i *Gasolin*' perioden, nemlig i 1969, da gruppen blev dannet. På samme tidspunkt sagde han sit job op som skolelærer og gik i gang med *Gasolin*' (Lund og Rewers, 2011). Hans solokarriere startede med pladen *Værsgo* i 1973, som var hans første solo-plade og et stort hit for Larsen personligt. Denne plade gjorde ham effektivt til en popstjerne, hvilket blev starten på hans karriere som solist. Men den banede også vejen for *Gasolin*'s tredje lp; *Gas 3*, og gjorde bandet *Gasolin*' til det første rock-band som opnåede at blive folkeeje i Danmark. (Bundgaard, 2010). Selv om *Værsgo*-pladen gav et mange gange bedre resultat end *Gas 3*, idet den solgte en hel del flere plader end *Gas 3*, som ellers gjorde det ganske godt (Lund og Rewers, 2011). I starten blev *Gasolin*' regnet for et syre-rockband af det københavnske hippiemiljø, men da det senere viste sig at de (især Larsen) kun drak øl og ikke røg hash, fik de navnet ølorkestret fordi Larsen drak sine øller på scenen og var ligeglad med hvad andre sagde om det (Bundgaard, 2010). *Gasolin*' var et eventyr for hele gruppen, men iblandt skænderier, venskab, enighed og uenighed; en for alle og alle for en. Men det var opslidende arbejde, som gav og tog fra de deltagende og derefter tog mere.

5.2.

I 1976 ville bandet prøve lykken i USA, som de så selvfølgelig gjorde. Omkring den tid udkommer *Gas 6 : Efter endnu en dag*. Der blev dog lavet en særligt album til USA turen; den hed *Gasolin* i USA, men fik titlen *What a Lemon*, i England. Der blev i forsættelse af det en turnering til USA i efteråret 1976 og ingenting gik som det skulle (Bundgaard, 2010). Pladen nåede nemlig ikke til butikkerne, plakater og pressemateriale gjorde det heller ikke og den blev ikke spillet i radioen. Resultatet blev selvfølgelig total flop. Men i Danmark gik det bare derudad, men hvad gør man så lille du, da berømmelsen ikke viser sig i USA, hvor man helst vil være berømt? Man prøvede igen, det var jo ikke Larsens stil at give op, men det blev

desværre heller ikke til noget, hvad end grunden var er ikke godt at sige, det var der delte meninger om. I 1977 var det slut med *Gasolin* og dermed et kapitel i dansk rock. Det var Larsen selv der besluttede at turen var færdig med *Gasolin* og på tide at lukke butikken. Han ville nemlig videre med sit liv (Bundgaard, 2010). Som en farvel til alle deres fans opnåede de i deres tid en status af folkeeje og på den måde fik eget liv så at sige, muligvis fordi de ramte tidsånden. Men det siges, at man kun kan nå at ramme tidsånden ved et tilfælde, hvis man er ren af hjertet (Bundgaard, 2010). *Gasolins* kunst har overlevet deres egen tid, de er både i deres tid og uden for den. Larsen flyttede i en kælderlejlighed i Rørholmegade 18 ved Sølvtorvet, han var på vej væk (Bundgaard, 2010).

5.3.

I sommeren 1979 rejste Larsen til New York med hele sin familie, Miss Q, (kone nr. 2), sønnen Sylvester på 6 år og datteren Alice Eva på kun 3 måneder (Bundgaard, 2010). Hans ønske for en lang tid var opfyldt, han kom til New York og dermed gik hans drøm i opfyldelse, i hvert fald i et stykke tid.

Lidt før han rejste havde han lavet *Personnummerpladen* og den var udkommet i Danmark. Den fik stor succes og solgte på kort tid 150.000 eksemplarer, og den havde på det tidspunkt gjort Larsen verdensberømt i Danmark. Og anmelderne var ganske flinke, de fortalte at Larsen var i fuld stand til at løfte arven efter *Gasolin* (Bundgaard, 2010).

I New York lavede han *Jungle Dreams* og *Sitting on a time bomb*, den førstnævnte blev ikke det store hit som forventet, den fik skæld ud hos anmelderne: at de fleste sange lød som falmende kopier af Monkeyman (en sang fra personnummerpladen), sagde Torben Bille fra Politiken dengang (Bundgaard, 2010). Den sidstnævnte udkom i 1982. Danske anmeldere tog den med fløjlshandsker da den udkom. Ved den lejlighed var Torben Bille også i sit høje humør da han tilføjede om albummet: at Larsen ikke havde noget på, at musikerne spillede rock som juke-box, at det var pålideligt men upersonligt (Bundgaard, 2010). Da det ikke blev til det store drøn i USA, så rejste han hjem igen. Til pressen sagde han selv at han havde dumpet, efter tre år, som er lige så lang tid som det tager for de fleste at udføre en uddannelse (Bundgaard, 2010). Larsen var måske for nordisk for USA, han var måske for ærlig for dem, for en nation hvor det overfladiske er på førstepladsen.

På det tidspunkt han vendte tilbage havde personnummerpladen solgt 300.000 eksemplarer, hvorimod *Jungle Dreams* havde solgt 70.000 ex. og *Time Bomb* 45.000 ex. Og hvor den sidstnævnte var røget på udsalg i New York. Tallene talte deres eget sprog, det var klar besked om hvor han hørte hjemme, han ville og skulle hjem til sine rødder igen (Bundgaard, 2010). Altså var det *Personnummerpladen* som betalte hans ophold i USA og gjorde det muligt for ham at komme tilbage som den fortabte søn af Danmark. Men det var så med *Midt om natten*, som hjulene begyndte at snurre for alvor, så måske var det USA som var dumpet og ikke Larsen selv, fordi de var for dumme til at se hans storhed! (Bundgaard, 2010).

5.4.

I året 1986 købte Kim Larsen BZ-huset, altså ejendommen Ryesgade 58 på Nørrebro. Det var en slags gentagelse af *Midt om natten*, (Bundgaard, 2010). Faktisk var det Cirkus Himmelblå som købte ejendommen og gav til de unge mennesker, men de unge mennesker forsvandt da kontrakten var på plads og tog røven på dem alle sammen, sagde Larsen om den udfordring den gang (Bundgaard, 2010). Samme år var *Forklædt som voksen*, på en sikker førsteplads og Larsen var nomineret som kandidat for LO's kulturpris. Han sagde pænt: *nej tak, giv den til nogle unge kunstnere på vej frem*. På den måde blev han ved med kun at være kandidat, fordi prisen gik til Poul Dissing dette år. Han sagde endvidere at han ikke havde brug for de 25.000 kroner (Bundgaard, 2010). *Forklædt som voksen* rundede 400.000 eksemplarer plus 150.000 i Norge og 40.000 i Sverige, en total på 590.000 eksemplarer og en omsætning på 60 millioner kroner (Bundgaard, 2010). Det følgende år blev han udråbt som *årets dansker* af dagbladet Politiken (Bundgaard, 2010). *Yummi Yummi* udkom i 1988 og fik blandede anmeldelser, blandt andet af Søren Frank fra MM og Kim Skotte fra Det fri Aktuelt. Søren mente at også Landsfaderen Larsen kunne have en dårlig dag, selv om han kunne løfte en pegefinger charmerende. Skotte syntes at albummet var "slap og slasket, som et gummi efter brug". Det bedste var nok, at de selv var forholdsvis tilfredse, Henning Pold syntes at albummet var kærlighedspladen og mente at de aldrig havde spillet bedre. Det samme syntes Hans Fagt, han syntes at *Yummi* var toppen (Bundgaard, 2010).

Det var så i 1992 at *Wisdom is sexy*, udkom og den blev nedrevet fra første glimt i aviserne. Nogen havde smuglet et prøvebånd til pressen og fanden brød løs med det samme -

”rocksjask”, var den kommentar som den fik og ”Fiasko Larsen”- sagde *Ekstra Bladet* (Bundgaard, 2010). Den havde ingen chance efter disse udsagn i medierne - den solgte ikke i butikkerne og der blev ikke solgt billetter nok til koncerterne, så de måtte aflyses. Turen som skulle have været den mest pragtfulde, måtte aflyses (Bundgaard, 2010). Af ren og skær ondskab fik *Ekstra Bladet* fremført sin mission, at gøre fortræd. Pladeanmeldelserne fik store konsekvenser- *Wisdom is sexy* blev til en fiasko (Bundgaard, 2010). Larsen og CO gav den igen med en berømt annonce som fik folk til at indse at bladet gik for langt frem. Larsen var i krig med bladet som varede i et par år endnu, men han endte den selv da han en dag gik ind på bladet og sagde at ”der var våbenhvile” (Lund og Rewers, 2011).

Men det var ikke kun anmeldelserne der havde skylden for den ringe succes. Nyt blod var på vej ind over markedet, - nye bands med yngre mennesker med ændring af smag og behag, der var opbrud på de ydre baner. Men der var også ændringer i Larsens indre kredse, - nogle af hans medarbejdere var døde og nogle havde fået nok; Mogens Mogensen var død (Bundgaard, 2010). Men spillemanden Larsen blev ved med at spille selv om tingene ramlede. Bellami og Bodegabandet smeltede sammen til et nyt band; *Bell*Star*, et korttidsband som bestod af Martin Andersen (Martin anderledes, som Larsen kaldte ham) på violin, Henning Pold på bas og Huba på trommer. Bandet spillede mellem den 4.februar 1993 og 18.februar 1995, i en to års periode, 201 jobs. Det blev dog aldrig dokumenteret på en plade (Bundgaard, 2010).

5.5.

Omkring 1995 startede Larsen et nyt band, nemlig *Kjukken*. Kjukken var en tegneseriefigur fra hans barndom, en lille fyr med kasket og pludderbukser og den skulle bare være der. Han så sig om efter nye medarbejdere og det blev til det band der stadig er bestående i dag, tæt ved ryggen af Larsen. Omkring samme tidspunkt var hans Københavnske tid også ved at være slut, med albummet *Hvem kan sige nej til en engel* og han flyttede til Odense. Med *Kjukken* kom der en slags *comeback* for Larsen, fordi med de næste albummer; *Sange fra Glemmebogen, 7-9-13*, og *Gammel Hankat* var en slags kunstnerisk genfødsel for Larsen. Med en lille undtagelse dog af *Weekend music*, 2001, som var en ”fritidsplade” lavet og indspillet på kun tre dage, derfor var den måske ikke den helt store risiko. Anmeldelserne fra *Ekstra Bladet* var heller ikke de venligste denne gang; e”Fiasko Larsen” men publikum var på

Larsens side og pladen var ikke på underskud. (Bundgaard, 2010). Men som sagt var *Sange fra Glemmebogen* Larsens store egentlige *comeback* siden *Midt om natten*, og blev dermed igen nationens fortabte og genfundne søn. Han var nu endelig kommet hjem (Bundgaard, 2010). Gamle gode sange fra Larsens barndom, som for mange var glemte i en bog, blev nu husket igen, takket være Larsen. Den solgte på et halvt år over 175.000 eksemplarer, så modtagelserne var slet ikke dårlige (Bundgaard, 2010).

5.6.

Det kan ikke undgås at nævne og omfatte lidt *Midt om natten*, når man fortæller om Kim Larsens karriere, fordi både filmen og albummet har en stor betydning i hans popularitet og er af mange blevet omtalt som hans egentlige gennembrud. Det afspejlede også det danske samfund på det tidspunkt den er lavet og er derfor en slags kilde om de tider der var dengang i de såkaldte fattigfirsere, i 1980'erne. Det var en kold tid Danmark levede i, som Anker Jørgensen så pænt pegede på i sin nytårstale 1977-78, og tog dermed et citat fra Kim Larsens sang ”*Det er en kold tid som vi lever i, alle går rundt og fryser....*”

Kim Larsen sagde forud for filmen (ifølge ekstra materiale fra selve filmen, Nordisk film og Balling, 1984), at han fik idéen til filmen på en gade i New York, han gik sig en tur i Rock and Roll city og havde hjemve, siger han og lige pludselig kom idéen til ham, som en fugl fra himlen. Han siger endvidere i dette interview:

Nu har jeg jo aldrig prøvet at lave en film før, så hvad var mere naturligt end at gå til en af de gamle mestre, der ved, hvad sagen drejer sig om. Altså kontaktede jeg Erik Balling og fortalte ham historien. Han nikkede faderligt, rystede et par gange på hovedet og kom med en del kommentarer, og bad mig om at skrive manuskriptet. Det gjorde jeg og et halvt år senere var vi i gang med filmen. Voila! Resten er for mig en vild forvirring af klaptræer og replikker, lyssætninger og filmoptagelser midt om natten. Og her er så historien - blid og grusom, håbløs og dog fuld af håb. Og skulle den røre et hjerte eller to, så synes jeg, at den er god. Resten er op til publikum (Nordisk film og Balling, 1984).

På en måde kan man godt sige at hans ophold i NY har været et vendepunkt i hans liv på flere end en måde, fordi det var der han fik idéen til filmen *Midt om Natten* hvor derefter at filmen blev en alle tiders succes og har gennem tiden solgt mere end 600.000 eksemplarer af musikken fra filmen alene i Danmark. Den er derudover også udgivet i både Norge og Sverige med stor succes (Lund & Rewers, 2011).

Men før den, kom der også personnummerpladen som også blev en slags vendepunkt i hans karriere fordi med den blev han også mere kendt i Danmark lige pludselig, lidt ironisk at han først skulle rejse væk for at blive så berømt som det så viste sig. Personnummerpladen blev derfor den egentlige start på Larsens liv som solist (Bundgaard, 2010), selv om den karriere allerede var startet med pladen *Værsgo*, som før omtalt, skulle der mere til. Han vendte tilbage til Danmark fra New York og blev modtaget som den fortabte og genfundne søn.

6. Larsen og karakteren, holdninger og livsfilosofi

6.1.

“*Jeg er jo et BORGERDYR*“ står der på forsiden af Ekstra bladet den 10. november 2006, Larsen taler ud. I et interview til Ekstra bladet oplyser han flere ting end han længe havde gjort offentligt. Han siger der blandt andet at han ikke føler sig forpligtet udover sine evner, han bryder sig ikke om kaos, at stå tidligt op om morgenen og det at lave ingenting; han vil have orden på tingene. Han er en af de få, som der er mange af, sagt med hans egne ord. Han synes, at det der driver værket i hans liv, er lysten til at lave musik. Det er lysten det hele drejer sig om. Kærlighed betragter han som politisk, at den altid finder sted og at den er den stærkeste kraft i universet. Han siger at den overvinder alt. Han forklarer det med at henvise til melodien “*Kærligheden finder altid et sted*“ fra albummet *Gammel Hankat* fra 2006, som dengang var lige udkommet. Han opfatter den sang som politisk og forklarer videre at grunden til det er, at det som har hans interesse politisk lige nu; altså dengang i 2006, er hvordan folk, og dermed han selv involveret, forholder sig til det der med gensplejsning og kloning. Om vi kan styre det eller ej. Han spekulerer på hvad man gør, hvis det hele er

kunstigt, om man så kaster det bort, eller elsker det alligevel, måske fordi der ingen mulighed er for noget valg. Hans budskab er, at det er kærligheden der overvinder alt, selv om det er eller bliver kunstigt, det man elsker. For ham er det så politisk (Henrik Queitsch, 2006). Det er måske ikke så ligeud at forstå, men siger noget om hans holdninger i livet. Han betragter sig selv som en popsanger og er stolt af det. Pop skal være forståeligt, men kunst er noget man skal tiltvinge sig adgang til meningen med. Han er ikke religiøs, men troende, som han selv vil forklare det (Henrik Queitsch, 2006).

6.2.

Når Kim Larsen står op om morgenen er der morgengymnastik: Han sover som regel til lidt over middag, dybt og roligt, men når han vågner gør han sin morgengymnastik; stræk - bøj, stræk - bøj, armbøjninger, knæbøjninger, øvelser for ryggen i 5 minutter. Det er dagens første ritual. Derefter lidt hjemmelavet yoga eller meditation. Han løfter sig selv op fra gulvet med en ølflaske på panden, på den måde øver han sin koncentration og kontrol hver dag (Bundgaard, 2010).

Larsen flyttede til Odense i 1995, han forlod Miss Q og børnene Sylvester, Alive Eva og Molly efter over 20 års ægteskab. Han gik ud med sin guitar i den ene hånd og kuffert i den anden. Han mente at den der rejser eller forlader et hjem ikke må tage noget med sig (Bundgaard, 2010). Der har man hans livsfilosofi i en nøddeskal, kan man godt sige. Han har bestemte meninger om ting og sager, hans mor har en gang sagt om ham, at han har temperament, som ofte er med til at skabe kunstnere. Det er en stor del af deres kunstnerens drivkraft, men han har også en fast karakter. Hun mener også at hans succes skyldes hårdt slid, fordi han er dygtig til sit arbejde og pligttopfyldende. Men også meget blufærdig person, som hun mener at han har arvet efter hende. Han var meget blufærdig som barn siger hun, men han har også lært at beherske den (Bundgaard, 2010). Han siger gerne sandheden, men hans dårlige side er hans temperament og stædighed, hvis det kan betragtes som en dårlig side overhovedet. Hvis tingene ikke går som han vil, så hidser han sig op, men han er også kaptajnen på skibet (Bundgaard, 2010). Han sammenligner gerne sig selv med solsorten; han indrømmer gerne at han har sunget den samme sang i 200 meget forskellige versioner (Bundgaard, 2010). Han kan derimod ikke fordrage at blive kaldt "Lune Larsen", han hader det. Han er aldrig midt i mellem, han er for eller han er imod, altså ikke lunken, hvis det

betyder det. Han enten brænder, eller han er iskold. Elsker eller hader, hvid eller sort, griner eller skælder ud. Han er krævende, bryder ned, skaber og tager og han giver endnu mere end han tager. Men han er aldrig midt i mellem, aldrig nogen sinde (Bundgaard, 2010). Bag sin front eller maske, som mange har forklaret som en charmerende og slagfærdig gadedreng, står en blufærdig Larsen (Bundgaard, 2010).

6.3.

I hans band får alle lige løn, inklusiv ham selv. Han er en velhavende mand, næsten rig og den rigeste rocksanger i Danmark i hvert fald, men han bruger ikke sine penge på tøj, i så fald ikke til sig selv (Bundgaard, 2010). Og der står heller ikke en Jaguar uden for hans dør, selv om han godt havde råd til det (Bille, 1986).

6.4.

Han er født den sidste dag i vægtens tegn, vægten søger harmoni og balance på alle områder og de er retfærdige. De har høje idealer, men har ofte svært ved at tage beslutninger. Men han er født lige i kanten af skorpionen også, som er det mest hemmelighedsfulde og svære tegn i zodiacen. Skorpionens vej er at kæmpe, han ser desuden fjender i alle hjørner og vil gerne kontrollere alt og alle. Det er et mystisk tegn som ser verden i sort/hvid, men Larsen ville sikkert aldrig selv få lagt sit horoskop (Bundgaard, 2010). Derfor en smule spekulationer, så må man selv beslutte sig om de er genkendelige på nogen måde eller ej.

Han definerer sig selv først og fremmest som en spillemand, en der står på et gadehjørne og spiller på sin guitar og synger, der befinder han sig godt. Han har derimod sagt nej til kunstnerisk støtte fra Statens Kunstråd i 2003, når de ville hædre ham for sit livsarbejde inden for kunsten. Han skulle ikke nyde noget, han havde penge nok (Bundgaard, 2010). Han har altid sagt nej til reklamer, det vil han ikke have med at gøre og han har endda sagt nej til Ridderkorset, et pænt nej tak; "ikke noget ridderkors til en gammel gadedreng", det var hans reaktion på det. Ikke at det var vendt personligt mod dronningen på nogen måde, han ville så gerne ryge en smøg sammen med hende en gang (Bundgaard, 2010). Og da tobaksforbuddet blev vedtaget i Danmark i 2007, kom der nærmest røg ud af ørene på den gamle hankat. Han hader nemlig forbud af nogen som helst art, han tror på et frit land og

frihed til alle mennesker uanset hvad. I forbindelse med det, så kørte han en kampagne for egen regning som lyd for rygning, fordi han skulle altså ikke lade nogen bestemme om han skulle ryge eller ej. Han blev bakket op af nogle medrygere fra branchen og sammen indspillede de sangen *Hold dig på måtten*, men den fik kun minimal spilletid på DR (Bundgaard, 2010). Der er så igen ingen tvivl om at Larsen er helt 100% imod krigen i Afghanistan, han siger det er umoralsk at besætte eller angribe et andet land. Han har holdninger og han bruger sin stemmeret, stemmer blankt når han som vælger går op til et folketingsvalg (Bundgaard, 2010).

7. Larsen og kulturen

Man kan ikke undgå at nævne kultur i denne sammenhæng. Kultur er det der binder en gruppe mennesker sammen og adskiller dem fra alle andre grupper (Knudsen og Wilken, 1993). Man kan endda snakke om nationalkarakter, et udsagn om at man opfører sig på en bestemt måde eftersom man tilhører et bestemt samfund - eller kultur. Men er det nu sådan, findes der en typisk dansker? Gør alle som deres kultur forlanger? (Knudsen og Wilken, 1993). Har Larsen selv altid gjort som den danske kultur forlanger? Han har jo som lige nævnt sagt nej til kunstnerisk støtte, men derfor kan det godt være at han betragter det han gør som kunst, det må han jo gøre, selv om han også siger at han er en popsanger, så er det kunst det han laver. Man kan derfor godt tænke sig at alle dem der laver en eller anden form for kunst også giver noget tilbage til deres kultur på den ene eller den anden måde. Han har i hvert fald inspireret kulturen med sine sange og ikke mindst tekster, som mange gange handler om det menneskelige og hverdagsagtige, vores hverdagskultur, eller dagligdags kultur. I filmen *Midt om natten* beskriver han fx den tids kultur og omstændigheder der var aktuelle på det tidspunkt i firserne, der var mennesker der havde besat ejendomme, de såkaldte husbesættere, som han skildrer særlig godt i titelsangen med samme navn. Nemlig at strisserne kom midt om natten og kylede gas gennem vinduer og anholdt uskyldige mennesker, som ikke havde andre steder at bo.

8. Larsen og teksterne/melodierne

8.1.

“Den danske sang er ikke længere en ung blond pige, men en lømmel i korte bukser ved navn Larsen som synger simple sange om familie sammenhold, elverpiger og drengelege, som om han hverken var voksen eller millionær”(Bille, 1986).

Når man skriver om Kim Larsen kan det ikke undgås at handle lidt om hans tekster. De er mange og forskellige, men måske er de bare mange, de er måske ikke så forskellige når man kigger lidt nærmere efter, eller hvad? Hvis man kan bruge et ord som *enkel* om hans tekster, så skulle man ikke lade sig narre af det, fordi at skabe det enkle kan ofte være det sværeste selv om det lyder enkelt (Bundgaard, 2010).

8.2.

Men hvad er en tekst egentlig for noget, selve begrebet *tekst* ? Lad os lige kigge lidt nærmere på det, inden vi går videre. En tekst er noget man i hverdagen betegner som det skrevne ord; et ord der er skrevet, en samling af skrevne ord, det er en tekst. Det er noget der optræder på en computerskærm, noget der står i aviser, bøger, ugeblade, annoncer, artikler; altså det skrevne ord der optræder omkring os i hverdagen. Det er det som vi som regel forstår ved begrebet *tekst* (Horner og Swiss, 1999). Men hvad betegner en tekst i relation til udtrykket musik og måske især populær musik; rock og popmusik? En tekst er noget der er håndgribeligt og tydeligt, noget der er dannet og fuldført på et stykke papir for at tage et eksempel. Musik er derimod ikke håndgribelig, den kan høres, men den er usynlig, fordi vi kun kan høre den (Horner og Swiss, 1999), den er mere en slags form af en følelse end noget der er håndgribeligt, den flyder forbi, vi reagerer på den med vores hørelse. I populær musik så hører de to ting dog sammen, tekst og musik, de kan næppe undvære hinanden, med undtagelse af instrumental musik måske.

8.3.

Populær musik kan forklares på den måde, at det er indholdet og hvordan musikken er fremstillet, hvilken form den tager, hvordan den er behandlet og hvad den betyder, der skal tages i betragtning når man studerer hvad musikken er for noget (Horner og Swiss, 1999). Men det er de færreste der tænker på når de hører en melodi; som regel lytter man og nyder og det er sikkert det musikanten, eller den der laver musikken, har til hensigt at man gør, med sit arbejde.

Torben Bille siger i sin bog om Kim Larsen: *Kuglerne og Fantasien*, at meninger og vinkler på Kim Larsens tekster og melodier godt kan ændre sig for den der lytter, fordi de er præget af den tid de er skrevet i. Han mener endvidere at det at lytte til Larsen er det samme som at leve med ham, på den måde at forstå at det godt kan ændre den der lytter (Bille, 1986). Men det må så hver og enkelt person bestemme for sig selv. Da jeg først begyndte at lytte til Larsens sange, forstod jeg sikkert ikke særlig meget af teksterne, det var melodierne der fangede min opmærksomhed. Men hen ad vejen er jeg blevet en del klogere på hans tekster, de ord han skriver i sine tekster og det har helt sikkert forandret mit syn på dansk kultur og samfund, så jeg kan godt være enig med denne her påstand. Hvis jeg fx aldrig havde hørt om de husbesættede filmen *Midt om natten* handler om, så var jeg blevet klogere på det, kun ved at se filmen. Sangene er så kun en ekstra bonus ovenpå. Langebro og Kofoed Skole forlænger kun den forståelse af danske omstændigheder.

8.4.

Der er nogle der siger at fx. *heavy metal* musik, ikke er musik i det hele taget, men kun larm. Men kan man påstå at det er tilfældet? Der er ikke noget der hedder den helt *rigtige* musik, den findes ikke, det er altid spørgsmål om smag og behag. Musik er, hvad vi hvert og et enkelt individ synes den er. Vi oplever den forskelligt og det som nogen betragter som *larm*, kan være den dejligste musik for en anden person (Horner og Swiss, 1999). Det har også noget med kultur at gøre, der er forskellig musik i forskellige kulturgrupper og kan ofte være stor forskel mellem lande. Musik som Kim Larsens kan eventuelt defineres i mere end en kategori, på den måde at den ikke kun hører under rock eller pop, eller folkemusik for den sags skyld. Den er måske mere en blanding af alle tre kategorier og det er måske derfor at

hans musik breder sig til flere, altså både til de unge og også til dem der er lidt ældre; til hele familien kan man godt sige. Til forældrene og til deres børn, til bedsteforældrene og dermed har man tre generationer der kender hans melodier og musik og kan lide den. Det er så måske derfor at musikken er populær, at han er så populær som han er.

8.5.

På Wikipedia kan man læse at rock and roll tekster ofte indeholder en blanding af nonsens og eventuelt halvvejs skjulte seksuelle hentydninger og navnlig også hentydninger til kærlighed og seksuelt begær med lidt dobbelthed involveret, fx melodien *Dagen før*, da han pludselig så at hendes øjne var grønne og han blev stående for hun kiggede et kort sekund på ham, mens hun gik forbi. Han fortsætter med at alting stod stille i netop det sekund og hans *dingeling*, den *tikkede* så det gjorde ondt. Som godt kunne betegne at han fik en hastig lyst til pigen. Der er peget på den slags henvisninger til Little Richard, som i øvrigt er Larsen forbillede på en måde, nemlig *Tutty frutty, aw rutty*. Det siges at han ikke sang *aw rytty*, i den oprindelige udgave, men *good butty* (fin numse), og derfor havde hans oprindelige tekst givet hentydninger til anal-sex (Wikipedia, 2012). Men for det meste hentyder rock and roll tekster (som oftest) til godt humør og en invitation til dans og festligheder, som i sangen *Familien skal i skoven*; hvor himmelen er blå og der er ikke en sky på himlen, skoven er grøn og fuglene synger. Et hyggeligt familiesamvær bliver skildret på en glad måde, både i tekst og melodi.

Med hensyn til det, at musikken først og fremmest blev udført af unge amerikanske mænd, var det meget gerne sådan at kærlighed, beundring og begær efter unge piger og biler, var et fremhævende tema i teksterne (Wikipedia, 2012). Hvis man tager det i betragtning, kan man godt sige at Kim Larsen er under stor indflydelse af rock and roll, fordi hans tekster ofte handler om kærlighed, kvinder og piger og det at være i godt humør og glæde sig, selv om hjertesorg dukker op en gang imellem, men det er næsten uundgåeligt, når man skriver om kærlighed. Sangen om den største sorg, som et godt eksempel på det.

8.6.

Men hvad handler hans tekster så om? Og hvad er det der gør dem så pragtfulde, hvis man synes det? Det skal her eller nu undersøges lidt nærmere, for at kaste lys over det, at han under indflydelse af rock and roll og ikke mindst 50'ernes og 60'ernes rock-bølge - Little Richard, som han gerne indrømmer at var hans første inspiration af musik overhovedet, har lavet sin musik og har sin egen stil (Bundgaard, 2010).

En tekst og melodi som *Den største sorg*, fra albummet *Hvem kan sige nej til en engel*, 1994. Hvad handler den om og hvordan er den fremsat af forfatteren?

Teksten:

DEN STØRSTE SORG

Larsen - Pold / Larsen

Kom og læg dig lidt hos mig
der er noget jeg må sige dig
jeg vil savne dig min ven
måske vi aldrig ses igen

Uh - hvor blev det hele dog af
det rigtigt hva den gamle digter sagde
den største sorg i verden her
er dog at miste den man har kær

Lad lyset brænde lidt endnu
jeg blev her hos dig hvis jeg ku
men så snart dagen banker på
så må jeg gå

Gå der hvor vinden den blæser
og der hvor skæbnen
fører mig hen

Den største sorg
i verden her
er dog at miste den
den man har kær
den største sorg i verden her
er dog at miste

Hjerter klippet med en saks
af den fingernemme slags
følger mig hvorhen jeg går
om så til verdens ende jeg når

Lad lyset brænde lidt endnu
jeg blev her hos dig hvis jeg ku
men så snart dagen banker på
så må jeg gå

Gå der hvor vinden den blæser
og der hvor skæbnen
fører mig hen

Den største sorg ...

Teksten handler om den største sorg der er; nemlig at miste nogen som man elsker, eller er en kær i denne verden. Selve melodien er forholdsvis glad i formen - den er lige akkurat tilpas vemodig uden at være sørgelig. Teksten er heller ikke sørgelig i sin skrevne form, men den er ligeud og handler præcis om det der er hentydet, om at miste nogen man har kær, som den største sorg i verden. Den er simpel og nem, ikke særlig lang og den siger kun det den skal sige. Præcis som forfatteren, ligeud og præcis. Man kan prøve på at analysere teksten på den måde at sige at fortælleren i teksten han må gå inden dagen kommer, han skal muligvis noget andet før dagen banker på, som der står i teksten. Men den største sorg er at miste den man har kær. Han beder hende om at ligge hos sig lidt endnu og lade lyset brænde. Han må fortælle hende noget inden han går og det er ikke sikkert at han skal se hende igen. Han siger han vil gå derhen hvor vinden blæser og dertil hvor skæbnen fører ham hen. Man kan forestille sig at fortælleren i teksten skal forlade sin elskede for ikke at komme tilbage, fordi

han skal noget andet. Han fortæller at han vil komme til at savne hende. Han spekulerer på, hvor det hele blev af; hvad blev hans liv til. Han vil have en forandring, men han synes alligevel at den største sorg er at miste den man har kær. Han vil dog forlænge det lidt, med at lade lyset brænde et stykke tid endnu, i hvert fald til natten er forbi. Så vil han væk, derhen hvor vinden der blæser og det kan være hvor som helst og det vil skæbnen kun bestemme. Hans minde om hende er hjerter hun har klippet med fingernem hånd, noget hun har lavet til ham, som han er taknemmelig for. Han vil savne hende, men vælger alligevel at gå. En rigtig kærlighedssang og alligevel en afskedssang! Hele albummet er eventuelt fyldt med kærlighedssange eller afskedssange, der er i hvert fald flere numre der hentyder til det, fx nr. 10; *Jeg ved du ved det*, og ikke mindst titelnummeret; *Hvem kan sige nej til en engel?* Hver enkelt tekst er ligesom en lille historie, Larsen som den gode historiefortæller med en stor erfaring, teksten fortæller noget, som alle kan genkende og selv om det måske ikke var meningen at læse mellem linjerne, så gør man det alligevel.

En anden sang, en ældre en, men som har været meget populær gennem tiden og er faktisk fra hans Gasolin' periode, er *Kloden drejer stille rundt*, fra 1976.

Teksten:

KLODEN DREJER STILLE RUNDT

Gasolin' / Gasolin' - M. Mogensen

Kloden
drejer stille rundt i nat
på kommoden
ligger Soya og Karen Blixen
månen skinner ind
- på din kind
dine strømper ligger smidt
på ryggen af min lænestol
og tankerne tikker af
jeg døser hen
efter endnu en dag

Gaden

spiller sin musik for mig
som en summen i det fjerne
fra en stjerne
skyggerne får liv
sejler bort på en sky af celufan
der ga' mig nykker hele dagen
nu ligger jeg og gemmer mig
cooler af
efter endnu en dag

Kloden

drejer stille rundt i nat
på kommoden
ligger Soya og Karen Blixen
drømme lister frem
og står på lur
og de nikker og hvisker kom
når det er mig der står for tur
og jeg følger med
stikker af
fra endnu en dag

Det er godt nok en Gasolin sang som før nævnt, både musik og tekst, M. Mogensen står også for teksten sammen med Gasolin, men der er bare for meget Larsen i den tekst og melodi til at man kan lade være med at nævne den i en fortælling om Larsens tekster og melodier.

Melodien er rolig, melankolsk, vemodig og klar. Den har sine højdepunkter med nogle fantastiske gåsehudsgivende guitarsoloer fra mester Larsen. Den er lidt rå i det, men på samme tidspunkt beroligende. Den tilpasser hans stemme fuldkommen, den er sikkert lavet specielt til den også, han gør den til sin med den helt speciale stemme, som nogle siger at er flabet og/eller vrænget og han bruger den blide tone når han vil fremhæve sentimentalitet eller vemodighed, helt over til det rå og rustne når det skal være tryk på. Teksten er en lille historie igen, fra det daglige liv, som så mange andre fra hans pose. Den handler om det at Kloden, vores jord, drejer stille rundt, mens vi mennesker lever vores lille søde liv her på

jorden. Tekstens fortæller, kommer ind på den danske kultur og kunst, med Soya og Karen Blixen på kommoden. Bøgerne ligger der, men det betyder selvfølgelig ikke at han læser dem, han har dem liggende. Månen der skinner på en kind og nogle strømper der er blevet smidt på en stol; meget hverdagsagtige ting, som næsten alle kender noget til. Det er ikke et fornemt spidsborgerhjem man snakker om i det her tilfælde, det er lidt mere rod i hverdagen hos mere almindelige mennesker, muligvis i de nederste trin i klassesamfundet helt socialt. Så døser man bare hen og slapper af efter endnu en god dag på denne jord, måske efter en hård dag af slidende arbejde. Nede på gaden er der *gademusik*, bilerne kører med sin summen, støjen fra gaden lyder som musik i hans øre. Skyggerne får liv udenfor på gaden, der er sikkert nogle mennesker på færde selv om han selv ligger og døser hen. Drømmene lister frem; måske havde han sine drømme om at lave noget andet, men ligger dog alligevel og slapper af, mens livet går ham forbi; drømmer sine dagdrømme idet han stikker af fra dagen, fra endnu en dag. Det lyder som om han har gjort det før. Endnu en lille historie fra det daglige, fra hverdagen og det genkendelige. Teksten kan godt kaste lys på stemningen i 1976 såvel som i dag, de fleste har sikkert haft en eller anden form af dagdrømme på et eller andet tidspunkt i deres liv. Den forklarer en situation hos ganske almindelige mennesker, der prøver på at gøre deres dagligdag mere spændende med lidt dagdrømme fra en anden verden måske. Den er ligeud og helt uden højtidelighed, ligesom forfatteren selv. Den har endda overlevet tiden der er gået ganske godt, den er ret tidsuafhængig og forbavsende enkel i formen; kloden der drejer rundt og gaden som spiller sin musik, som de første to linjer i første og andet afsnit og så en gentagelse af det første igen i det tredje afsnit, næsten. Noget man kan genkende hvor som helst i verden.

8.7.

Ifølge Richard Middleton, en klassisk analytiker af musik, er musik præget af gentagelser. For at være mere nøjagtig, er gentagelser faktisk nøglen til at mennesker kan nyde musik (Bennett, Shank og Toynbee, 2006). Gentagelser i musik såvel som i tekst, er derfor, eller må være, af en god karakter, ergo; Kim Larsens musik og tekster er af en god karakter, der findes gentagelser både i hans melodier og i hans tekster, - teksterne spejler ofte den hverdag vi genkender hos os selv. De spejler også mange genkendelige steder i Danmark; fx Langebro, Kofoed Skole, Køge og mange andre steder han har nævnt og brugt i sine tekster. For ikke at

glemme Karen Blixen og Soya som lige er blevet nævnt i teksten foroven. Han søger i den danske kultur i sine tekster, de danske omgivelser der er til stede i dagens hverdag. Han gør de hverdagsagtige ting spændende og særlige med at synge om dem, gør dem genkendelige for den der lytter, for den typiske og ikke så typiske dansker; og ikke kun for danskerne, men i en høj grad også for flere samnordiske mennesker, så som os islændinge. Han er i øvrigt ret godt kendt i både i Norge og Sverige, og her i Island selvfølgelig. Albummet *Midt om natten* har fx gennem tiden solgt over 600.000 eksemplarer alene i Danmark, men den er også udgivet i Sverige og Norge med stor succes (Lund og Rewers, 2011). Har det så igen noget med vores fælles kultur at gøre? Vores kulturarv måske? Ja mon ikke det har noget med det at gøre, fordi vi har en fælles kulturel baggrund i Norden og derfor kan vi bedre forstå hinanden, selv om vi ikke taler helt nøjagtigt det samme sprog. Derfor kan man godt påstå at vi genkender os selv i hans tekster, de handler ligeså meget om os som om han selv, han skriver om sine egne erfaringer, som ikke er så forfærdeligt forskellig fra vores erfaringer, når det hele falder på plads. Han finder gerne noget fra sin barndom til at bruge i sine tekster, som sangene: Dengang da jeg var lille, Lille du, Kvinde min, for at nævne nogle, fra sin egen verden, som sikkert ikke er så forfærdeligt anderledes end hos os andre. Men den helt guddommelige sang er ikke lavet endnu, siger han i et interview til Berlinske Tiderne M/S i 2003, men den er måske lige om hjørnet. Han har dog drømt om den, men den forsvinder inden han har fået fat i den. I så fald har han stadig noget at stræbe efter, et mål man aldrig kan nå, fordi hvis man når det mål med den ultimative sang, så er det slut. Det er det som er drivkraften i hans virke; at jage efter det perfekte - vidende at man aldrig kan fange det. At bestige bjerget er det sjove- ikke at stå på toppen (Lund og Rewers, 2011).

8.8.

Larsen har hele sit liv været interesseret i kvinder og i sine tekster skriver han og synger ofte om kvinder, hans tekster handler gerne om kvinder af forskellige slags, derfor skal det nævnes under kapitel om tekster. Han har haft interesse for damer fra ganske ung alder, som han selv hævder og indrømmer gerne sin interesse for kvinder, det er ingen hemmelighed. Han fortæller i en samtalebog fra 2006, med Klaus Rifbjerg, *Så mange var ordene*, at han enten omtaler en kvinde som et stykke musik, eller omvendt, beskriver han en kvinde ved hjælp af en sang. At de to verdener –kvinder og musik- er flettet ind i hinanden (Lund og

Rewers, 2011). Der er blandt andre, Kvinde min, Rita, Susan himmelblå, Hvem kan sige nej til en engel, Fru Sauterne og mange flere. Om de handler alle om de kvinder der har været i hans liv, kan man kun gætte sig til. Måske handler de alle sammen om forskellige sider af den samme kvinde, måske har der kun været en kvinde i hans liv, det er der ingen der ved undtagen ham selv.

9. Larsen og populariteten

Man kan direkte henvende sig til de anmeldelser der findes om Kim Larsen, for at finde ud af hvor populariteten sidder. Og den sidder der. Anmeldelserne peger på at populariteten gerne stiger når et album lige er udkommet, eller også så falder den, det kommer nemlig an på hvordan anmeldelserne lyder. De styrer temmelig meget af populariteten, men dog ikke det hele. I det store og hele kan der siges at hans popularitet er gradvis steget i de sidste ret mange år, med *comebacks* og genfødsler, det er lige som han har vokset sig stor i det her, sikkert fordi han laver sit arbejde af perfektion og ambition og ikke mindst af ærlighed.

Men hvordan optræder populariteten og hvordan måler man den? Den måles helt bestemt med anmeldelser og med omtale; -omtale på godt og ondt. Og der har været opgangstider og der har været nedture, men i hvert fald finder Larsen altid vejen op igen - han finder altid et sted ligesom kærligheden, efter hans egen mening. Man kan kigge på anmeldelser og salgstal for at måle det man kalder popularitet. Fx Personnummerpladen, Midt om natten, Forklædt som voksen, som rundede omkring 600.000 eksemplarer, deraf 150.000 i Norge og 40.000 i Sverige, da den udkom. Wisdom is sexy, Gammel hankat 2006, 7-9-13 albummet 2008, Mine damer og herrer 2010, som alle fik gode modtagelser, med undtagelse af Wisdom is sexy.

Konklusion

I starten blev der lagt ud med at finde ud af om Kim Larsen kan defineres som en *Hverdagshelt* og hvorfor han har nået så langt med sin karriere som er tilfældet. Om han er *en af de få, som der er mange af?*

Han kan godt beskrives som en hverdagshelt, fordi han er en af os andre, han appellerer til en stor gruppe mennesker; til de unge og til de ældre og muligvis til alle sociale klasser. Han appellerer til en stor del af det danske samfund og en stor del af det nordiske samfund, fordi vi har en fælles kulturarv. Han er ligesom de fleste andre, præget af den tid han er opvokset i og præget af sin samtid, uden at være et produkt af samfundet. Han er på en måde noget helt for sig selv, i den forstand at være en enestående personlighed, en filosof og spillemand, som tør sige sin mening uafhængig af hvad andre synes om den. Han kommer til døren som han er klædt, han har sympati for mennesker, han er organiseret, præcis, blufærdig, han har humør, men han er også stædig. Han kan godt lide at sove til middag, men han går også sent i seng. Han kan og vil formidle sin gave, sin talent som spillemand og han giver sikkert ofte mere end han modtager. Han har lysten til at spille og det er den lyst, som har ført ham hele vejen til toppen, hvis man beskriver ham som en, der er nået til toppen.

Selv siger han at han stadig er ved at bestige bjerget, fordi det er det sjove, ikke det at stå på toppen (Lund og Rewers, 2011). På den måde at forstås, at når man har nået til toppen, så er der ikke mere at stræbe efter, så er det slut. Han mener selv at den guddommelige sang endnu ikke er lavet, men den godt kan være lige om hjørnet og muligvis får han fat i den en dag. Men om det er det han virkelig vil, er ikke sikkert, fordi så kan det være slut.

Han har mange ting tilfælles med mange helt almindelige mennesker og han er ikke optaget af sin popularitet på nogen måde, han har ingen storstjernekomplekser, det er han alt for fornuftig til at falde for. Hans tekster handler om almindelige mennesker, som han selv, måske handler de om ham, måske om os? Mennesker der har almindelige følelser og laver helt almindelige ting, som at elske og at blive forelsket, gå en tur i skoven eller hygge sig derhjemme. Han søger også gerne i den danske kultur og danske omgivelser i sine tekster, når han fx synger om *Langebros*, *Kofoeds Skole*, *Karen Blixen* og *Soja*, steder og personer genkendelige fra den danske kultur og samfund.

Hans popularitet skyldes sikkert i hans musikstil, som kan deles op i flere kategorier og er en slags blanding af folke-, rock- og popmusik, så den breder sig til flere aldersgrupper og til hele familien, som ofte består af flere generationer. Vi genkender os selv gerne i hans sange og tekster og derfor kan vi lide dem. Hans popularitet har måske også noget at gøre med hans måde at være på, det at være ærlig og charmerende overfor sit publikum. Derfor kan man godt sige med hans egne ord, at han er *en af de få, som der er mange af*, en rigtig helt fra hverdagen.

Litteraturliste

- Shank, B. (2006). Introduction to part one. I A. Bennett, B. Shank og J. Toynbee (redaktører). *The popular music studies reader (bls. 11 – 14)*. New York: Routledge.
- Bille, T. (1986). *Kuglerne og fantasien - en bog om Kim Larsen*. København: Forlaget Per Kofod.
- Bundgaard, P. (2010). *Larsen* (3. udgave). København: Lindhardt og Ringhof.
- “fedel“ *Den Store Danske*. (2012). København: Gyldendal. Hentet den 7. maj 2012 fra http://www.denstoredanske.dk/Kunst_og_kultur/Musik/Musikinstrumenter_og_tilbeh%C3%B8r/fidel?highlight=fedel
- “spillemand“ *Den Store Danske*. (2012). København: Gyldendal. Hentet den 21. marts 2012 fra http://www.denstoredanske.dk/Kunst_og_kultur/Musik/Folkemusik/spillem%C3%A6nd.
- “hverdagshelt” *Den Store Danske*. (2012). København: Gyldendal. Hentet den 6. april 2012 fra <http://www.denstoredanske.dk/Special:Opslag?opslag=hverdagshelt>.
- Eising, J. (2010, 21. februar). *Sådan bliver du en hverdagshelt*. Hentet den 21. marts 2012 af <http://www.fri.dk/personlig-udvikling/saadan-bliver-du-en-hverdagshelt>.
- Horner, B. og Swiss, T. (redaktører). (1999). *Key terms in popular music and culture*. Oxford: Blackwell Publishing.
- Kim Larsen & Kjukken.dk. (2011). *Den største sorg*. Hentet den 7. april 2012 af <http://www.kjukken.dk/tekster/kim/denstoerstesorg.php>.
- Kim Larsen & Kjukken.dk. (2011). *Kloden drejer stille rundt*. Hentet den 7. april 2012 af <http://www.kjukken.dk/tekster/kim/klodendrejerstillerundt.php>.
- Knudsen, A. og Wilken, L. (1993). *Kulturelle verdener - kultur og kulturkonflikter i Europa* (1. udgave). København: Forlaget Columbus.

Kühle, E. (1994). *Danmark, historie og samfund. Hovedfaser i Danmarkshistorien*. (2. udgave). København: Nordisk forlag.

Lund, J. D. og Rewers, P. (2011). *Solisten - Historien om Kim Larsen* (1. udgave). København: Gyldendal.

Mundtlig kilde fra en stamgest på Mågekroen i København NV i oktober 2011.

Queitsch, H. (2006, 10. november). Jeg er jo et Borgerdyr. *Ekstra Bladet*, side 6-8.

Søndberg, O. (1996). *Danmarks historie* (1. udgave). Århus: Forlaget Systime.

Wikipedia. (2012, april). *Rock and roll*. Hentet den 6. april 2012 af http://no.wikipedia.org/wiki/Rock_and_roll.

Nordisk film (producerer) og Balling, E. (instruktør). *Midt om natten* (1984). Nordisk film A/S: Et Egmont Selskab.